

„Edinost“ izhaja vsako drugo in četrto sabota vsakega meseca in velja za Trst vse leto gl. 2 kr.— zunaj Trstu po pošti vse leto . 2 . 40 „ „ „ „ polu leta . 1 . 20 „ „ „ „ četrt . — . 70 Za oznanila, kakor tudi za „poslanice“ se plačuje zanavadne trispodne vrste:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

EDINOST

Posamezne številke se dobivajo po 7 kr. v tabakarnah v Trstu pri pošti, pod obokom tik Kalistrove hiše, na Belvederu pri g. Bertolinu, V okolici: Na Opčinah v loteriji, na Proseku pri g. Gorjupu, v Barkoli pri g. Ani Takan in v Bazovici pri Ani Tuš, v Skednji pri Fr. Sanein M. Magdalen žg. J. Ježu. Naročnina in vsa pisma naj se pošiljajo uredništvu v Trstu.

Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice.

„V edinosti je moč.“

10. t. m. smo izročili hladnej zemlji moža, ktereja je visoko spoštovala vsa tržaška okolica. G. **Jožef Zorman**, župnik v Ketnari, preselil se je 8. t. m. v boljšo domovino. Bil je vedno krepek delalec v vinogradu gospodovem, zvest sin majki Slavi, neumorljiv dušni pastir svojim ovčicam. Bil je pokojni ud več narodnih društev, rad je podpiral slovenska podvzetja, naročeval koristne knjige ter jih delil mej ljudstvo, ter tako narodu mnogo koristil. Rojen je bil leta 1827 v Šenčurji pri Kranji, v Ketnari je bil 11 let, prej v Trstu pri sv. Antonu 5 let, vedno je hodil okrog kmetov po vinogradih in njivah ter se pogovarjal z njimi, učil jih in jim dajal srčnost, prizadeval se je mnogo, da so se otroci njegove fare odgojevali v božjem strahu in slovenskem duhu. Pri zadnji birmi pred tremi meseci se je trudil mnogo s podukom veronauka, oskrbel vse priprave in je pri tej priliki tudi obolel; od tistega časa nij bil več zdrav, bolehal je vedno huje, legel v postelj, ktere ni več zapustil. — Če prav je razsajala huda burja, vdeležilo se je obilo ljudstva od blizo in daleč pogreba; oč. gg. duhovnikov je bilo 19, kateri so mu skazali zadno čast. Kako so ga farani v čislju imeli, to se je videlo pri pogrebu, solze žalosti so igrale vsej množici v očeh, v cerkvi tugo-vale in zdihovale ovčice po zgubi svojega pastirja. Z pokopališča se je ljudstvo vrnilo tužnim srcem.

Počivaj v tihej jamici blago srce,
Ki v sebi nosilo si blagor, gorje;
Nesmrtno za sabo zapustil si doto,
Sadil si kreposti, oblačil siroto.

Izobraževanje Slovanov v Trstu in okolici.

I.

Ako se mej južnimi Slovani tržaškim Primorcem očita, da materini jezik zane-marjajo, tedaj je to čista resnica, ktereja nikdo oporekati ne more. Temu očitanju

odgovarjamo, da se odslej v Trstu začne za razvoj slovanskega jezika bolj delati, ker imamo prav tržaški Slovani naj ugodnejšo priliko za to.

Veliko Slovanov v Trstu in okolici ne umeje slovansko, z latinico tiskano, brati in pisati, o cirilici še govora nij. Ako se hočeš prepričati, dragi čitatelj, pojdi v kako kavano v Trstu; tri četrtine gostov v njej doboš Slovanov, od kojih nobeden, ali malo kedo čita slovanske časnike iz uzroka, ker ti Slovani ne umó slovanskega, pač pa nemško, laško in morda še kak drug jezik v govoru in pisavi, da, materinega jezika še celo brati ne umejo! V slovanskem mestu Trstu dobivamo prav zarad tega uzroka tako malo slovanskih listov.

Veliko Slovanov, kateri imajo v Trstu dobre dohodke, kakor trgovci, uradniki in rokodelci, pa ima temu nasproti malo ali celo nič pojma v domovinski zgodovini. Domačih slovanskih pesnikov, mučenikov in učenjakov niti ne poznajo i to zato, ker ne umejo slovanskega pisma brati, zakladi domače literature so jim z sedmemi pečati zaprta knjiga.

Pa ti Slovani vendar svoje otroke slovansko gojé? vprašaš, dragi čitatelj; gotovo ne, ker oče ne umeje slovanskega brati, zato njegovi otroci potem še slovansko govoriti ne znajo!

Tako skrbe tržaški Slovani, da slovanska omika tudi potomcem v zibelji ostane in nij se nadejati od prihodnjega rodú kaj uspešnega. Kedor ne veruje temu, naj primeri slovenske in sploh slovanske šole z onimi neslovanskega naroda, naj obiše izvrstno srbsko šolo v Trstu in gleda število Slovanov tu bivajočih; koliko število otroke bi morali v to šolo pošiljati —! Kogar ne oblije rudečiča pri taki priliki, ta je prav tak renegat, kakor oni trgovci, kateri se svoje narodnosti sramujejo in nemajo toliko poguma, da bi nad vrata svoje prodajnice lastno ime pošteno slovansko zapisati dali.

Ako hodiš, dragi bralec, po Trstu, boleti te mora srce, ko vidiš slovanske trgovske firme pollašene in tako barbarsko pokvarjene, da se ti zenica v očesu krči, ako vidiš Slavs, mesto Slavec, Dussizza mesto Dušica, Chrisman mesto Križman, Battich mesto Batič in še na stotine enakih pollaščenih imen. Ako vprašaš takega rene-

gata in mu razložiš žlobodro njegovega imena, reče, da se je njegov stari tako pisal, ali pa ti na vrat na nos hoče dokazati, da je njegovo ime italijanske korenike. Ni se čuditi potem da taki možje, kateri bi lahko svojemu narodu neprecenljivo koristili, obrnejo hrbet svoji domovini in pod drugo zastavo in z drugim jezikom sreče iščejo.

Nij se potem čuditi, ako nižje ljudstvo, tako imenovane izobražene, kakor opica posnema in mesto slovansko raji nemško ali laško spako lomi. Ako našim narodnjakom zakladi domače literature v temi leže, pri vsem tem da ima slovanski narod svetovnih pisateljev izvrstne in duhovite prevode, katerih založniki še za sramotno ceno ne morejo prodati? Ali ni v Trstu nobenega domorodca, kateri bi stvar v roko vzel in bi na to delal, da bi se napravile večerne šole ali predavanje v zgodovini in literaturi ter da bi slovanskim trgovcem in obrtnikom na srce polagali, naj svoje sluge in rokodelce toliko oproščajo, da bi se lahko vdeleževali predavanja in večernih šol, nikakor pa ne posnemali laških in nemških trgovcev, kateri pretirujejo svojim služabnikom delalske moči? Upamo da nam naši narodnjaki ne bodo v zlo jemali našo pisavo in se podvzivali vsaj nekaj za slovanstvo storiti in k splošnej omiki pripomoči.

Saj ne zahtevamo mnogo, ampak le toliko, da bi tržaški Slovani v svojem jeziku brati in pisati se naučili; koliko bi to koristilo! Spregovorili smo žalostno ali istinito besedo, ne smemo zakrivati bolezní, ampak ozdravimo jo, dokler je še čas.

Dopisi.

Z Vrdele 9. oktobra.

(Pritožba in žalostna babja vera). V zadnji št. „Edinosti“ je dopisnik z trž. okolice: „predmeščan“, to se vé, nepremišljeno našo okolico nekoliko potlačil, ker je trdil, da naši poslanci v deželnem zboru nič ne govoré.

S tem je pokazal, da ne hodi na galerijo poslancev poslušat, in tudi, da ne čita sporočil mestnih sej.

Naši nasprotniki — to reč zaničljivo razlagajo, da sami objavljamo nezmožnost naših poslancev, in da bi tedaj bolje bilo, ako bi progresovce v zbor volili.

Mi imamo v deželnem zboru le 5 poslancev naše stranke, posebno štiri se veliko trudijo v našo korist in čast, ker jih g. dopisnik, kakor se kaže, ne pozna in ne vé njih delovanja, zato si dovoljujem nekoliko o tem spregovoriti.

G. Nadlišek je v nekej seji odbil predlog, da bi se po nepotrebi potrosilo 360,000 gl. za neko posestvo za novi trg, i. t. d.

Gosp. dr. Loser je v seji interpeliral mestnega župana zaradi neke mestne pristranske zgodovine, ki jo je magistrat po svoji volji dal napraviti.

Gosp. Nabergoj se vže mnogo let v deželnem in zdaj že četrto leto v državnem zboru za naše pravice in potrebe vrlo poteguje, po pravici mu gre vsa hvala in slava.

Gosp. Vatovec je še novinec, pa če bo redno v zboru hodil, tudi bode koristil, ker ima ljubezen do naroda. Zadnja „Edinost“ ga je po pravici prejela, tega jej ne sme za zlo jemati, saj še ministri časniki grajajo.

Gosp. Burgstaller nas v vseh rečeh, tudi v narodnih, v zboru podpira in se za slovenske šole poteguje.

Konečno moramo tudi pohvaliti gosp. Strudhoffa da je pri obravnavi zaradi novih županov našo stranko podpiral.

Še prosim slavno uredništvo, naj blagovolili kolikor mogoče sporočila mestnih sej objavljati, da se vidi vrlo delovanje naših poslancev.

Žalostno je, da še dandanašnji se nahaja med prostim ljudstvom nespametna babja vera. Žastonj je, posebno ženskim, razlagati, da naša kri časi človeka tako oslepi, da ne vé kod hodi, kaj vidi govori in dela.

Ni dolgo ko je nekega pametnega moža tukaj enaka osoda zadela: delal je preveč na solnici in kri mu je šla v glavo, da je 2 dni po okolici hodil in ni znal domu; precej se je babji glas zagnal, da so ga večje (copernice) okoli nosile!

Druga hudobna vraža: Ana M..... je Jožefo G.... po Vrdeli razglasila za copernico, da je ona njenima dvema kravama mleko vzela, za kar je bil velik kreg, in zdaj je razžaljena J. G.... pri sodnji tožbo vložila.

Da take in enake vraže izmej ljudstva zginejo, i da se v okom pride sleparstvu in škodam, ki iz teh pogostem izvirajo, treba, da pametni ljudje ljudstvo od vraž vračajo in vzlasti, da otroci pridno šole obiskujejo, ker dobro izšolanega dečka se nobena vraže ne prime.

V. R.

Is tržaške okolice 9. oktobra.

Že večkrat se je govorilo in pisalo o zmožnosti slov. jezika pri učiteljih trž. okolice. Ali kar se znanja slov. jezika tiče pri učiteljih povse soditi še nej tako slabo, veliko slabije je o tej zadevi pri učiteljih, kajti kakor se nam poroča, postavljene so bile lansko leto nekatere, ktere so le za silo slov. jezika zmožne.

Po naših mislih bi morala pa tudi vlada o tej zadevi kaj na to gledati in takih, ktere zmožnosti slov. jezika niso v stani dokazati, ne za učitelje potrdiljati. Marsikteri teh gospodičin se je slov. jezik zdel do sedaj prezaničljiv, ali sedaj ko gre za kruh, pa misli, da ako le par besedic ve, je že vse dobro. Toraj talijančenje okolič. šol ne preti toliko od strani učiteljic, kajti znano je, da prav te veliko raji z otroci talijanske kramljajo, nego slovenski.

Veseli nas novica, da še precej okoličank žensko izobraževališče v Gorici obiskuje in da bodo ščasoma v okolici šole z domačimi močmi preskrbljene. Pa kakor nas od ene strani to veseli, nas od druge skrbi, da ne bi se talijanskega duha navzele, kajti že to je slabo znamenje, da so vse lepo okoličansko nošo popustile, in še le v Gorico dospévši niso nič drugega pred očmi imele, nego lepo narodno nošo po izgledu meščank z meščansko premeniti. Okoličanke ne sramujte se svoje noše tudi ako ste v šolah, ne mislite, da vas bodo zaradi tega ker niste po *modi* napravljene prezirali, hodite ponosne na svojo narodno nošo, kajti kdor se narodne noše sramuje, tek kmalo tudi narodnost zataji. Ne mislite, ako niste v civil stracah oblečene, da vas ne bodo ljudje spoštovali.

Znana nam je v Bregu učiteljica, ktera je zmiraj v svoji narodni brežanski obleki oblečena; pa vendar jo ljudje spoštujejo in morda še bolj spoštujejo, nego tisto, ktera hoče za *figurin* drugod služiti. Tudi nij davno od tega, kar je nekej okoličanki prav to pomagalo, da je v okolici službo dobila, ker je bila še o narodnej obleki.

Res da je tudi ona precej potem nar. nošo popustila, pa vprašajte jo, ali je morda sedaj zato na boljsem. Toraj okoličanke, kter mislite se posvetiti šoli, ohranite pošteno domačo nošo, ostanite zveste svojemu narodu in spoštovane in ljubljene boste tudi od naroda, pri katerem boste si kruh služile. Naj omenim še nekega magistratovega služabnika z Opčin, kteremu pravijo očitno slepar, to je oni kapovila P. Sošič, ki je hotel oslepariti Opence za vojaške solde, ktere so imeli od vojakov za stanovanje dobiti. Kakor se govori, hotel je le nekaj izplačati, pa ko ga je naš vrli narodnjak z drugimi možmi prijel, zakaj da ne plača ter so vložili pritožbo pri magistratu, je precej, ko je bil klican na odgovor, začel izplačevati. Magistrat pa je bil toliko pravičen, da še ni hotel stvari preiskovati in nobenega podpisanih pritožnikov na dogovor klicati. Kako moremo okoličani imeti zaupanje v tak magistrat, kteri drži s krivičnim, mesto da bi take sleparje kaznoval, enako lep izgled nam je tudi Majiti v Bazovici. Proč s takim, kterega nam je magistrat postavil za našega kapovila, kteri bi moral izgled vsem vaščanom biti, pa jih slepari. Okoličani, mi nemamo od magistrata nobene dobroto pričakovati, toraj bodimo vedno proti takemu gospodarstvu in najprva misel naj nam bude, ločiti se od mesta, naj magistrat po Trstu pobira dac in davke, mi se upamo

sami izhajati in ne bomo polnili denarnice taki „konsorteriji“ ktera ima vedno sebične namena v laškem smislu.

Politični pregled.

Državni zbor se peča z novo postavo gledé davka od dohodkov. Toliko je pri tem uže skoro gotovo, da bodo dohodki do 600 gl. davka prosti, vse drugo je še na vagi.

Dualizem je dobil rogé, zato je skrbel Klapka, ki je po Ogerskem potoval, na tihem nabiral vojsko zoper Ruse i skrbel za potrebno orožje, katero se je iz tujih dežel vozilo na Ogersko. Imelo je 5000 Madžarov z Erdelja planoti v podonavske knježevine Rusom za hrbet, pretrgati železnice ter združiti se s Turci, a vlada je vse to zvedela, orožje pobrala i rumunsko mejo z vojaki zaprla. Tako je bilo konec madžarskih slavnih zmag i brezkončnega napuha. Kakor smešno je tako početje, tako žalostno je tudi, ker od njega do vstaje i notranje vojne je le en korak.

Črnogorci so vso zgornjo Hrcgovino dobili v svojo oblast, jemali so mesto za mestom, trdnjavo za trdnjavo, dobili veliko orožja in živeža ter turške vojake strani poslali.

Serbija in Grška se pripravljati na vso moč na vojno zoper Turke, nadejati se je, da jima zdaj vendar bode resnica.

Rusi so se na Bulgarskem zelo pomnožili ter pritiskajo Turke na vseh straneh; Osman paša je v Plevni uže popolnem zajet i ne bode dolgo, da se bo moral udati, ako neče, da ga Rusi popolnem pobijó ter mu vojsko ugonobé. Mehemed Ali je udaril na Ruse ob Jantri, a ti so ga nazaj vrgli, zato je odstavljen bil, i na njegovo mesto pride prodrzni Sulejman, ki je uže dve armadi ugonobil, prvo v Črnejgori, drugo v Šipki, kder je z neumnim napadanjem zgubil okoli 30.000 mož.

V Aziji so Rusi Muktar paši središče razbili, da je bil prisiljen umaknoti se v trdnjavo Kars, iz katere poroča svoje zmage (!) v Carjigrad. — Vse kaže, da se v malo dneh pripeté velike dogodbe, pred katerimi bode Carjigrad trepetal.

Domače stvari.

* **Vabilo.** V nedeljo 14. t. m. bode veselica v rojanskej Čitalnici. Nadejamo se, da se je gg. udje v obilici vdeležé. Začetek ob 6¹/₂ zvečer.

* **Za okrajnega načelnika** v Bazovici je imenovan neki g. Mirkovič; Bazovičanom priporočamo, naj se z novim načelnikom dobro zadovolijo, poznan je, da je bil v službi vedno prijazen in je točno stregel strankam. Po g. Majiti pa naj vam ne bode žal, zapusti vam obilo spominov, a žalibog, žalostnih, to je uže „Slovenski Narod“ pred toliko leti navedel, zato je pa

pravdo tudi menda dušil g. Majiti, dokler mu je še kraški zrak služil, pa ko se je jelo vršiti pogozdovanje Krasa in je on kakor nadzornik fungiral, kar naglo se je kraški zrak tako premenil, da ni služil njegovi družini. G. Majiti, čudno je to, ali bi vi morda hoteli razjasniti to sanitarno stvar? koristilo bi gotovo vsem. Kak napredek je ono pogozdovanje Krasa pod nadzorstvom Majitija doseglo, čudili se boste, ako povem, da drevesa vže jadranskemu morju senco delajo.

° **Burja** ta strahovita gostinja je razsajala zadnje dni minolega tedna tako hudo, kakor v naj huji zimi, metala je opeko z streb, drevesa lomila in napravila mnogo škode. Na morji je bilo vse belo in penasto od grozovitega piša. Parnik, kateri je v saboto v Dalmacijo odplul ni mogel skoraj od obal toliko se je imel z vetrom boriti. Dva največja lojdovalna parnika delala sta vso noč in dopoldne v nedeljo, da sta se rešila pogube pri preluki; od nobenega kraja ni bilo dva dni nobenega parnika in ladije od nobenega kraja.

° **Sleparico v Rojanu**, ktera je kvar te metala in neumne ljudi sleparila, je policija zaprla. Koliko je takih sleparic še po Trstu, to bi morala policija preiskavati. Blizo sv. Jušta je nek slepar, katerega hodijo prašati, ako je kaj ukradenega, kedo je ukral in več takih neumnih reči. Okoličani podučite nekoliko svoje žene, da se ne bodo dajale slepariti, to je prazna stvar, ta copernija, le sleparija je in nič drugoga. Iz okolice dobivamo dosta takih dogodkov, žalostno je, da je ljudstvo še tako neumno.

° **Redka izjema v Trstu**. Kadar je v Trstu in okolici kako poslopje dodelano in je streha izvršena, okraši se zastavami; da je največ laških, to se vé in tudi turška se zapazi. Te dni pa smo videli na novo dodelani hiši avstrijske zastave in v sredi veliko slovensko, popraševaje smo zvedeli, da je hiša našega domačina g. dr. Bizjaka. Da je omenjeni gospod res Slovenec, če tudi nekteri trdijo, da ni, bodi to v dokaz, da ni g. dr. Bizjak nikdar narodu roke odtegnol, in se tudi ni sramoval pokazati, da na njegovem posestvu zavzimajo slovanske barve prvo mestó.

° **Razstava umetnih izdelkov** je v palači Revoltela odprta vsak dan dopoldne od 10 do 4 ure, popoldne. Razstavljene so lepe podobe iz marmorja iz raznih dežel, posebno se odlikujejo laški umetniki. Slike tudi iz raznih dežel, nemška je letos prav obilo zastopana.

° „**Indipendente**“, tukajšnji laški list, kterege splošno *Impertinente* imenujejo, odlikuje se od vseh po turškem duhu, jezil se je nedavno, da policija zabranjuje iz Italije pritepenim Kalabrezom po ulici grozovitim godbenim orodjem ljudi nadlegovati. Omenja tudi, kako je to, da se to dopušča Čehom, ki vsako teto sem dohajajo. Mi le to izrekamo, naj Lahji po Italiji kruha iščejo, Avstrija mora vže tako vsako leto preživeti skoraj polu milijona Lahov, kateri tudi iz

naše dežele mnogo denarja odnašajo. Kje so po Italiji Avstrijani? naj laški berači doma ostanejo, Avstrija ima svojih potrebnih dosti, ni jej treba še laških beračev.

° **Nov župnik**. Za župnika na Prosseku je imenovan V. čestiti gospod Ivan Marija Martelanec, okoličan iz Barkovelj, z veseljem pozdravljamo novo imenovanega župnika, ker je domačin in obče spoštovan gospod.

° **Orožja in streliva** je šla te dni za Grško polen železniški vlak in ima ga še priti. Kedaj Grška udari? zakaj toliko časa čaka, ali se morda potrdi pregovor: Graeca fides nulla fides?

° **Židovski ples** na borzi se čudno vrši; kadar kaka novica iz bojišča pride, da so bili Turki tepeni, je grozen polom, vso skače sem ter tja, precej so drugi pri roci vsled spekulacije z novico da se diplomacija za mir dogovarja i. t. d. Kadar pa stiče novica, da so Rusi tepeni, takrat je vrisk v Izraelu napoleoni in srebro žvenklja, pa malo časa je trajala njih turška sagra, rusko orožje je zmagovito postalo mi imamo trdno upanje da bode v prid Slovanstvu.

° **Reservisti**, kateri so bili krog Trsta pri vojaških vajah, odšli so vsi na svojo domovje, narodnjaki so mnogo o turkofilstvu častnikov pripovedovali; da se ti Marsovi sinovi niso dobro in omikano vedli z vojaki, to smo vže prej znali.

° **Umor**. Vozač Šnabel, iz Istrije doma, kateri je zarad nekega prepira z svoj tašče izostal iz stanovanja 12 dni, vrnil se je v saboto ter hotel vzeti nekaj obleke. Ko v stanovanje stopi zapazi taščo, jeza se mu ponovi in začne z nožem mahati po njej ter jo sedemkrat smrtno vbode, da je o polu ure umrla, on se je skrtil v neke svisle pa policija ga je tekoj ugrabila.

° **Dve zastavi**. Ko so pri sv. Juštu popravljali znotraj cerkev, dobili so vzdane dve zastavi od leta 1745, ktere ste bile od društev, ena sv. Jušta, druga sv. Gaetana.

° **Navadna ljubosumnost**. Dve Evi ni hčeri ste se pretepevale pri belem dnevu v naj živahnejši ulici zaradi ljubosumnosti; množica ljudi je gledala čudni prizor, kako ste se razkačeni Febi za lase vlačile vse razgaljeni.

° **Ustrelil se je** devetnajstletni Čeh A. Črmak iz Prage, trgovski opravnik blizu Škednje pri tržaških mesnicah. Dobili so ga v nedeljo, revolver in denar pri njem, nesli so ga na pokopališče v ondotno kapelico. Uzrok samoumora je bila nesrečna ljubezen.

° **Usmrtiti z ogljem** se je hotela neka ženska v svoji sobi v mestu, dve bližnji prebivalci ste v sumu brzo priskočile, našle ubogo omamljeno na tleh; poklicani zdravnik jo je zopet oživil.

° **Črnilo za 10 gld.** Nek malopridnež je ponujal črnilnik neki gospej, ta ga kupi, imela je bankovec za 10 gld. pri sebi brez drobiža, on se jej ponudi, da ga pojde men-

jat, pa ko bankovec v roko dobi, ni ga več bilo. Policija ga je zasačila popoldne vsega pijanega brez denarja.

° **Ljubeznjiv sin**. Neki tržaški mladeneč je svojega očeta tako pretepel, da je obležal, sina je straža v zapor tirala.

° **Hudodelnik**, ki je blizu Lonjerja nekega Čiča obropal, obsojen je na dvajset mesecev ječe. Dobili smo od več okoličanov priporočbo, naj omenimo da oni Grison, ki je napal Čiča in mu denar obropal ter ga hudo ranil, ni bil okoličan, ampak ptujec, ki se je od drugega kraja v okolico priklatil. Okoličani odvrtačajo vsako natolečvanje, ktero bi imelo njih ime sramotiti. Take pritepene izmečke bi morali predstojniki v okolici bolj nadzorovati in jih iz okolice odpravljati.

° **Babji boj**. Dve prodajalki, kateri je nevošljivost podražila, ste se sredi javne ulice za lase zgrabile, ter se pretepevale na smeh mimogredočih; ko ste si jerbasa z blatom nametale in se dobro očofale, morale ste popotovati v senčni kraj, kder se spočijete.

° **Interesantna lovča**. Angleža Anand in Clarke sta dospela iz Londona skoz Pariz in Italijo z Llojdivim parnikom v Albanijo na lov, da se bosta tam z lovom kratkočasila, misleča, da tam ni lovcev, zdaj ko je boj v Turčiji.

° **Pijanstvo**. Po več deželah vpeljujejo postave zoper pijanstvo; to bi bilo dobro za Trst in okolico, kajti vsako saboto, nedeljo in ponedeljek je toliko teh vrtoglavcev da se jih časi človek težko ogiba, kolibo okoličanov v saboto po noči ali prav za prav v nedeljo zjutraj ves svoj prišlužek v trebuhu domu prinese, doma pa otroci strgani in gladni trpe in čakajo, kedaj jim oče prinese kosček kruha. Vi, ktere zadeva ta žalostna in istinita grenka opomba, jemljite si v izgled naše nasprotnike Furlane, oni vedno prihranijo obilo novcev in jih pošiljajo v Italijo, da si tam kupujejo zemljišča in hiše, da imajo kaj po smrti zapustiti svojim otrokom. Žalibog v okolici je pa to prav narobe, okoličani, posebno blizu mesta, izgubljavajo vedno več zemlje, ptujci in posebno lahoni in lahji pa si zidajo lepe hiše, da jim potem tisti hlapčuje, ki je poprej lastnik bil. Pobljšajte se, opustite pijančevanje in bodite štedljivi, ako ne, kleli bodo vas vaši zapuščeni otroci.

° **Mojster tatov**, ktero rokodelstvo vže 30 let neprenehoma opravlja, le takrat ne, ko je ječi v Kopru, ali Gradiški, počemši z desetim letom je na *akvedo* potegol neki gospej mošniček z dnarjem, naredil se je pijan, zaletel proti njej, in se oddalil. Gospa poseže v žep, denarja ni, precej naznani to prvemu stražniku, ki je tička v prvi krčmi tudi ugrabil.

Razne stvari.

° **Ruski jezik** so se morali učiti vsi pruski časniki po pruski francoski vojni,

zdej je to tudi na Angleškem vpeljano, kakor piše *Athenäum* in pridojnik bode pri skušnih častnikih en predmet več.

◦ **Debeli ljudje** kateri imajo svoje društvo, imeli so blizu New Jorka svoj navadni občni zbor. Udov ima to društvo 2000 samih najbolj debelih obojega spola. Pa obravnavi prvih točk je bilo tehtanih 467 oseb, mej katerimi je bilo 291 nad dva centa teških, 5 jih je tehtalo nad 3 cente. Naj težji pa je bil nek 26 letni mladenič, tehtal je 3 cente in 93 funtov. Ženske, katerih so 46 tehtali, imele so od 2 centa 4 funte do 3 cente 99 funtov. Potem je bil banket in volitev predsednika, kateri je dobil v znamenje vodstva debelih lepo palico in zlato svetinjo, na ktere so bila imena prejšnjih predsednikov.

◦ **Politični robec.** V Parizu je nek fabrikant naredil robce iz svile, na katerih je manifest 363 bivših poslancev tiskan, to je patriotizem še bolj, nego v Ljubljani.

◦ **Imenitni mornar Semens,** kapitan ladije *Alabama* ki se je 19. junija 1867 bil blizu Cherborga s federalnu korveto *Kearsage*, umrl je v zedinjenih državah v Ameriki. Živel je po boju na angleški brzoladji nekaj časa, pa pravda, ktera je bila v Švici zaradi *Alabama* rešena, tako ga je navdušila, da se je začel učiti in je postal doktor prava.

◦ **Znamenita opazka.** Kakor napolitanski ilustrirani list poroča, dobil je ondotni vodja zvedišča iz Amerike brzozjav, da so tam zvezdogledi zapazili, da ima planet Mars dva spremljevalca (trabanta); to je velik napredek v astronomiji.

Slovstvo.

Prižigalec, iz angleškega poslovenil profesor F. Jesenko. Ta od poglavja do poglavja bolj mična povest obsega dva debela zvezka po 500 stranih ter je najobširnejša knjiga med lepoznanjskim slovenskim berilom. Da se po stari navadi imenuje roman, ta beseda naj nikogar ne straši, kajti skozi in skozi kaj npravstvena povest na nobenem kraju ne popisuje opolzljih stvari. Polna je najlepših nauk in vodil, ki v kaj realnej povesti kažejo, kako naj roditelji odgojevajo svoje otroke, da bodo pozneje lahko samostalni, da v iskušnjavah ne bodo omahovali niti na desno niti na levo, s kratka, da bodo mogli v resnici srečno živeti.

Blagosrčni prižigalec Zvestomož se usmili zapuščene sirote, male deklice Jerice, ki jo je neka ostudna žena silovito strahovala. Po navodu blage Emilije, slepe gospice, jo goji prižigalec ter skrbi za njo, kakor za lastnega otroka. V tem zavetju se Jerica seznanja z Viljemom, nekaj priletnejšim dečkom, ki je bil pravi uzor vsem mladeničem. Njegova mati, jako krepostna gopša Sullivanova, tudi skrbi za revno Jerico. Ta jim pozneje z neskočno udanostjo po-

vračuje vse dobrote, ktere so jej storili. Do groba spremlja svojega reditelja Zvestomoža, od kaplje zadetega; do groba spremlja očeta Sullivanove, in gospo samo, katero počasna bolezen mori. Za vse te težave in skrbi se blaga Jerica ne nadeja nobenega plačila razen svoje dobre vesti. Storila je vse, ker je imela to za najsvetejšo svojo dolžnost; saj je bila v daljno Indijo odpuščemu Viljemu besedo dala, da bode ko prava hči gledala njegove matere in njegovega starega očeta.

Potem se Jerica enako zvesto žrtvuje slepej Emiliji Grahamovej, največej svojej dobrotnici. Nепrestano zvesta svojim načelom in sklepom se ne da s prave poti spraviti niti od prilizljivih besed lebkomiselnega Bena Brusa, niti od zvižac in nesramnih namer svojeglavne in sebične gospe Grahamove in njene sestranke, ohole Izabele Klintonove. Kako naravno so naslikani vsi ti toliko naskrižni značaji! Vsi so posneti iz pravega življenja, le ena poteza na njih ni izžmeta iz prenapete domišljije, kar se v romanih navadno nahaja.

Enako resnično nam slika mična povest blagosrčnega dohtarja Jeremijo, tako poštenega moža, kakor bi zdravniki sploh morali biti.

Dalje nam razkazuje povest novošegne kroge bogate gospode, njih redke lepe strani pa razne njih slabosti: njih ošabnost in preširnost, njih površnost in nespametnost, njih lenost in hlepenje po praznem veselju in premnoge druge njih razvade. Poleg take družbe se tem svetlejšje odlikujejo ponižnost, blagosrčnost, izobraženost, previdnost, delalnost in razne druge lepe lastnosti in kreposti, ki dičijo Jerico in Emilijo, Viljema in Filipa Amorija. Prekrasne epizode v povesti so ona poglavja, ki pripovedujejo bolestopolno nesrečo blage Emilije in osodopolno življenje gospoda Filipa Amorija, nepoznanega očeta dobro odgojene Jerice.

S popolno zadovoljnostjo odložimo knjigo iz rok, kajti strahovita osoda Filipa Amorijeva je utolažena, blaga Emilija za vse nje bolesti odškodovana in krepostna Jerica najde za vse težave in reve največje plačilo: neomahljiva resnobna devotica dobi za moža zvestega ljubimca, stanovitnega Viljema.

Tu smo le v kratkih potezah naznanili jedro povesti, ktere prvi del obsega 508 stranih, drugi pa 512. Toplo jo priporočamo slovenskim čitateljem. Dobiva se pri raznih bukvarjih, v Trstu pa v Slavjanski čitalnici in tudi pri prestavljavci in založniku prof. Jesenku.

Kocnov zemljepis za narodne šole poslovenil Ivan Lapajne zove se lična knjižica, ktera nam je te dni došla v roke, velja 15 kr. in se dobiva v Mariboru pri „Učiteljskem društvu“. Prej vsem se odlikuje v lahkej umevnosti, da jo lahko ne le učenci temuč sleherni za nauk rabi. G. Lapajne se

je potrudil v vseh strokah ustreči čitatelju ter s tem narodni šoli mnogo koristil. Dostojen je res pomanjkovalo v šolah zemljepisnih del, le malo se je učil potrebni predmet, so knjižico pa je podana pomoč učencem pridobiti si vednosti zemljepisja, posebno je pisatelj ozir jemal na ožjo domovino. Mi priporočamo to knjižico vsem učiteljem in sploh ne bi smela manjkati v nobeni hiši po kmetih, kajti tam je zemljepisje še v temoti.

Učitelj Dobrašin, podučna povest Slovincem. Ta knjižica ima od prve do zadnje črke polno nauka za našo mladino, tu je naslikan učitelj kakor mora biti mej prostim ljudstvom, vsaka stvar je porabljena v poduk, vsaka prilika daje lep izgled. Dobiva se knjiga v Maribori pri g. Lapajni po 8 kr. Slovenci le pridno sezite po njej.

Razglas.

Na deželni kranjski vino i sadisrejski šoli na Slapu pri Vipavi, se prične novi tretji dvoletni tečaj 15. novembra t. l.

Plačuje se za redni internat, to je za stanovanje, jed, in poduk v zavodu 140 gld. na leto. Šolsko leto trpi 12 mesecev, le za veliko noč, in koncom vsakega leta, je nekoliko počitnic. Sprejemajo se le 16 in več let stari, krepki mladenči, koji so vsaj ljudsko šolo dobrim uspehom dovršili. Razun rednih internistov, sprejemajo se tudi redni eksternisti in gosti, koji v zavodu ne bivajo in tudi ne jedajo. Vsak eksternist in gost plača le 20 gld. šolnine na leto družega nič. Bližja pojasnila podeljuje na željo veliko radostjo.

Vodstvo
R. Dolenc.

Poslano.

Gospodu I. Godini-Verdelskemu, s katerim se osobno ne poznavam, imel sem te dni nekaj važnega sporočili, zaradi česar sem mu poslal priporočeno pismo. — Ker je pa on bil tako prijazen, da mi ga je z opombo „Nicht angenommen, retour“ vrnil, primoran sem o tem se mu za toliko prijaznosti dostojno zahvaliti.

Ivan Hribar
glavni zastopnik banke „Slavije“.

„Edinost“ me je grajala, da se nisem zadnjih sej v mestnem zboru vdeležil; dolžen sem tedaj se opravičiti ter povedati, da me je bolezen zadrževala.

Pri sv. Ivanu 9. oktobra 1877.

I. M. Vatovec
deželni poslanec.